

J E L E N T É S

OROSHÁZA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA VAGYONI ÉS PÉNZÜGYI HELYZETÉRŐL

Orosháza Város Önkormányzatának vagyoni és pénzügyi helyzete,
kötelezettségvállalásai az államháztartásról szóló 1992. XXXVIII. törvény
50/A. § (4) bekezdése alapján készült

2006-2010.

**Orosháza Város Önkormányzatának vagyoni és pénzügyi helyzete,
kötelezettségvállalásai az államháztartásról szóló 1992. XXXVIII. törvény
50/A. § (4) bekezdése alapján**

2006-2010.

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 50/A. § (4) bekezdése alapján „...a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választását megelőző 30 nappal a polgármester ... részletes jelentést tesz közzé a helyi önkormányzat vagyoni és pénzügyi helyzetéről, valamint a képviselő-testület megalakulását követően keletkezett, a későbbi éveket terhelő pénzügyi kötelezettségekről.”

Eleget téve a törvényi kötelezettségnek, Orosháza Város Önkormányzata vagyoni és pénzügyi helyzetéről, valamint a későbbi éveket terhelő kötelezettségekről az alábbiakat teszem közzé:

I. Általános értékelés

Ismét egy önkormányzati választási ciklus végéhez közeledve szükséges számot adni az elvégzett munkáról, az elért eredményekről, illetve a gazdálkodást jelentősen befolyásoló körülményekről. Orosháza 2006-2010. évi gazdálkodását külső és belső tényezők egyaránt determinálták, hasonlóan a többi három-ezer-egynéhány száz másik önkormányzathoz.

A beszámolási időszakban a költségvetés bevételi főösszege folyamatosan változott, a ciklus első felében nőtt, később csökkenni kezdett: 2006-ban 12,4 milliárd Ft, 2007-ben 13,2 milliárd Ft, 2008-ban 10,8 milliárd Ft, 2009-ben 10,5 milliárd Ft, 2010. június 30-ig pedig 6,3 milliárd Ft került a költségvetési beszámolóban bemutatásra. Ennek megfelelően a költségvetési főösszegeken belül a működési és a fejlesztési költségvetés egymáshoz viszonyított aránya is ingadozott az elmúlt 4 évben.

A gazdálkodási fegyelem az önkormányzatnál megfelelő volt, a költségvetési koncepciókban és a költségvetési tervekben meghatározott célok alapvetően megvalósultak. A ciklus első két évében a költségvetés egyensúlya biztosított volt, a bevételi többletek, tartalékok és a kiadási megtakarítások biztosították a gazdálkodáshoz szükséges zavartalan pénzellátást. Likviditási problémák az elmúlt évtől, jelentős részben a gazdasági világválság következményeként jelentkeztek. A mérsékelt önkormányzati gazdálkodás és az üzleti szféra kiváló teljesítéséből adódó magas helyi adóbevétel ennek ellenére biztosította 2009-ben az intézményhálózat működőképességét és a város jövőbeli beruházásainak, fejlesztéseinek megalapozását.

A központi intézkedések költségvetésre gyakorolt kedvezőtlen hatásai és a bevételi források lehetőségének felső korlátai – a helyi adókból származó bevételek maximumát elérte a város – rendkívüli terhet jelentettek az éves költségve-

tések készítése során. Ezek figyelembevételével az önkormányzat – egyre növekvő külső források bevonásával – 2010. évben is megőrizte likviditását, költségvetési egyensúlyát.

II. Pénzügyi stabilitás, költségvetési egyensúly biztosítása

A költségvetési egyensúly megtartása a belső tartalékok feltárásával és realizálásával, továbbá a kiadások terén történő takarékosági intézkedésekkel volt biztosított. Az egyensúly megteremtésében a bevételek reális és a kiadások szigorú megtervezésén túl kiemelt jelentősége volt a tervezett hitel összegének. Az elmúlt 4 évben a központi támogatások arányának jelentős csökkenése és az önkormányzati hitelállomány növekedése a város pénzügyi-likviditási helyzetét alapvetően megváltoztatta. A beszámolás időszakában Orosháza város kiadásainak egy részét idegen források bevonásával tudta finanszírozni.

Az éves költségvetések készítése során a külső forrás tervezésekor, illetve megszerzésekor több szempont figyelembevételére került sor:

- A legfontosabb az volt, hogy lehetőleg a működési hitelfelvételt mind a tervezésben, mind a teljesítésnél kerülje el az önkormányzat. Napjainkig nem került sor működési hitel felvételére, bár több évben – közte 2010-ben is – be kellett állítani a költségvetésbe az egyensúly biztosításához. A 2010. évre tervezett működési hitelfelvétel egy kisebb részét – bizakodó megközelítésben – bevételi többletekkel ki lehet majd váltani, ezért a hitelfelvétel időpontja év végére lett előirányozva.
- A hitelek tervezésénél a másik fontos szempont a hitelfelvételi korlát figyelembevétele volt. A felvett hitelek, ill. a kibocsátott kötvény kondíciói, feltételei mindig versenyhelyzetben alakultak ki és a legkedvezőbb ajánlattevővel került sor a szerződéskötésre.

A biztonságos működést elősegíti a tartalékképzésre épülő gazdálkodás, ami fontos rendező elvként működött a négy év költségvetéseinek tervezésekor. A költségvetési tervekben cél, azon belül ágazati tartalékok szerepeltek. A bizonytalan bevételi források miatti céltartalékok képzésén túl megjelent a pályázati, valamint a pályázati előfinanszírozási céltartalék is. Mindezek hozzájárultak ahhoz, hogy a város – a kiadás és bevétel egyensúlyának megteremtésén keresztül – az előirányzatok felhasználását megfelelő keretek között tartotta. A pénzmaradványok felosztásánál is érvényesült a tartalékképzés elve úgy, hogy a szabad maradványok egy része a tartalék előirányzatokat növelte.

Az állami és önkormányzati feladatok egyértelmű elhatárolása, az államháztartás átfogó reformja a ciklus időszakában nem valósult meg, ezért a feladatellátási rendszer felülvizsgálata is csak részterületeket érinthetett és érintett. Az állami feladatvállalás az elmúlt évek során fokozatosan csökkent és az állam folyamatosan adott át feladatokat az önkormányzatoknak. Folytatták tevékenységüket a többcélú kistérségi társulások, így egyes ellátások szűkebb célterületein a feladat-ellátásban megvalósul az önkormányzatok összefogása (oktatás, egészségügy, szociális ellátás, stb.).

III. A város pénzügyi és vagyoni helyzete

A.) Az önkormányzat bevételeinek alakulása

A bevételek alakulásáról általánosságban elmondható, hogy az eredetileg tervezetthez képest az évenkénti tényleges adatok túlteljesítést mutatnak. A bevételi főösszeget vizsgálva megállapítható, hogy a 2010. évi eredeti előirányzat a 2006-os tényleges bevétel 92,2 %-át teszi ki.

Az összbevételen belül a saját bevételek aránya 2006-2009. között évenként közel azonos, 40-45%-os értéket képvisel. A saját bevételek abszolút összegű növekedése jelentős szerepet játszott abban, hogy a város megfelelően tudta finanszírozni a működési kiadásoknál jelentkező folyamatos növekményt.

A saját bevételek összegének emelkedésében jelentős szerepet játszottak az intézményi átvett pénzeszközök, a pénzpiaci műveletekből realizált kamatbevételek, a felhalmozási és tőkejellegű bevételek, továbbá a helyi adóbevételek előirányzat feletti teljesítése. Az immateriális javak és tárgyi eszközök értékesítésének teljesítése 2006-2008. években meghaladta a tervezett bevétel összegét, míg 2009. évben jelentősen elmaradt attól. 2010. I. félévében is az időarányos szint alatt – megközelítőleg 30 %-on – teljesültek a vagyoneértékesítések.

Az átengedett központi adók összes bevételhez viszonyított aránya a 2006-2007. években 6,37 %-ról 5,86 %-ra csökkent, ugyanakkor 2008-ban 7,72 %-ra 2009-ben pedig 8,00 %-ra nőtt. A növekedéshez hozzájárult a gépjárműadó átengedése mértékének felemelése is a személyi jövedelemadó összegének emelkedésén kívül.

A központi költségvetési támogatás a vizsgált időszak bevételeinek jelentős, bár arányaiban folyamatosan csökkenő hányada. Ez az arány 2006-2009. között 29,77 %-ról 26,20 %-ra csökkent. A központi támogatás legnagyobb részét a normatív állami hozzájárulások teszik ki. Jellemző adat, hogy míg 2006-ban 2.056.644 ezer Ft normatív állami hozzájárulást kapott az önkormányzat feladatellátásához, addig 2009-ben ez az összeg 1.784.845 ezer Ft-ra csökkent. Ez a 271.799 ezer Ft összegű forráscsökkenés azonban mégsem hozható teljes összegében összefüggésbe feladatcsökkenéssel. A feladatellátás végrehajtását tehát megnehezítették a szűkülő normatív állami források, ráadásul az amúgy is összetett támogatási rendszer egyre bonyolultabb és alaposabb adminisztrációs munkát követel meg az intézményektől és az önkormányzatoktól.

Az összbevétel teljesítésében jelentős arányt képvisel az előző évek pénzmaradványának felhasználása, aránya 5-6 % körüli a vizsgált időszakban.

Az önkormányzat 2006-2009. évek pénzügyi adatait, bevételeit és kiadásait bemutató táblázat az 1. számú mellékletben található.

B.) Az önkormányzati kiadások alakulása

A város költségvetési kiadásainak jelentős részét az intézmények működtetésével kapcsolatos működési kiadások teszik ki, ám figyelemre méltó, hogy a

2006. évi 6.561.261 ezer Ft-ról 2009. évre 6.296.493 ezer Ft-ra csökkentek és a 2010. évi terv is mindössze 5.797.999 ezer Ft.

Ennek magyarázata két okra vezethető vissza: egyrészt az intézményi racionalizáció (létszámcsökkentés, intézmények összevonása, ill. más fenntartónak történő átadása), másrészt központi döntések (bérbefagyasztás, 13. havi juttatás fokozatos elvonása) hatására csökkentek az intézményi működési kiadások, mely kiadások nagy részét az intézmények személyi juttatásai, illetve a munkaadókat terhelő különböző járulékok jelentették.

Összességében elmondható, hogy az intézmények zökkenőmentes működéséhez – a különböző feladatokra az államtól kapott normatívák mellett – dinamikusan növekvő összegű önkormányzati saját forrásra volt szükség annak ellenére, hogy az önkormányzati költségvetési szervek számának alakulását vizsgálva megállapítható, hogy 2006-ban 11 önállóan és 7 részben önállóan gazdálkodó intézménye volt az önkormányzatnak, mely 2010-re 8 önállóan működő és gazdálkodó és 5 önálló működő költségvetési szervre csökkent.

Az elmúlt négy évben a városüzemeltetés feladataira is egyre nagyobb arányban kellett pénzt fordítani: 2006-ban a működési kiadások 8,8 %-át, 2007-ben és 2008-ban 10,2 %-át, 2009-ben 13,6 %-át. Az adott évek költségvetéseiben szereplő városüzemeltetési előirányzatok az előző évi pénzmaradványból kiegészítésre kerültek.

A költségvetési szervek felújítási és beruházási kiadásainak alakulása a vizsgált időszakban az intézmények és az önkormányzat anyagi lehetőségeihez, illetve a pályázatokhoz igazodott. Az intézmények a saját bevételeiken belül elsősorban a különböző forrásokból átvett pénzeszközökből tudtak kisebb volumenű beruházásokat, felújításokat finanszírozni.

C.) Az önkormányzat gazdálkodása a 2010. I. félévi adatok alapján

Az önkormányzatnál a gazdálkodáshoz szükséges források az I. félévben biztosítottak voltak. A feladatok végrehajtásánál általában előirányzaton belüli gazdálkodás valósult meg, kivéve azoknál a feladatoknál, ahol utólagos elszámolás mellett történik a központi, illetve pályázati pénzek felhasználása.

A gazdálkodási folyamatok a működési költségvetés vonatkozásában megfelelően alakultak. Hosszú lejáratú működési és felhalmozási hitel felvételére nem került sor az I. félévben, ugyanakkor a likviditási hitelállomány csökkentését a II. félévben is folyamatosan szem előtt kell tartani.

A II. félévben a kiadásoknál tartani szükséges a működési kiadások vonatkozásában az előirányzaton belüli gazdálkodást, figyelembe véve a rendelkezésre álló tartalék előirányzatokat is, mivel elsősorban a közüzemi díjak emelkedése miatt finanszírozási hiányok keletkezhetnek az intézményeknél.

A 2010. évi költségvetésben meghatározott feladatok, kötelezettségvállalások csak abban az esetben teljesülhetnek maradéktalanul, ha a költségvetésben tervezett bevételek is realizálódnak. Ez egyben azt is jelenti, hogy a folyószámlahitel-keret igénybevétele többször megközelítheti a 650-750 millió Ft-ot az év folyamán.

Az önkormányzat 2010. évi pénzügyi adatait, bevételeit és kiadásait bemutató táblázat a 2. számú mellékletben található.

D.) Az önkormányzat vagyongazdálkodása

Orosháza Város Önkormányzatának éves vagyonmérlegei szerint a város összes eszközállománya 2006. december 31-én 35.341 millió Ft volt, amiből 34.393 millió Ft volt a befektetett eszközök és 948 millió Ft volt a forgóeszközök állománya. A 2010. június 30-i adatokat tartalmazó adatok szerint a város összes eszközállománya 39.157 millió Ft, amiből 38.279 millió Ft a befektetett eszközök állománya, a forgóeszközöké pedig 878 millió Ft. A mérlegfőösszeg így 10,80 %-os emelkedést mutat a vizsgált időszakban.

A mérlegadatok tételesen, 2006-2010. évek vonatkozásában, évenkénti bontásban a 3. számú mellékletben találhatók meg. Az ebben foglaltak alapján megállapítható, hogy a befektetett eszközök állománya 11,30 %-kal, ezen belül a tárgyi eszköz (jellemzően az ingatlan) állomány 10,11 %-kal emelkedett, ezzel párhuzamosan a saját tőke összege is nőtt 7,40 %-kal ezen időszak alatt.

Több mint háromszorosára nőtt a hosszú lejáratú kötelezettségek összege is, elsősorban a CHF alapú fejlesztési célú kötvénykibocsátás és annak átértékelése folytán, a beruházási és fejlesztési célú hitelek állománya viszont a harmadára esett vissza.

Kisebb mértékben, 11,42 %-kal növekedett a rövid lejáratú kötelezettségek állománya is, mely 2010. évben magába foglalja az időszak végi likvid hitel állományát, míg a 2006. évi adatok ezt nem tartalmazzák.

Az önkormányzat vagyoni és pénzügyi helyzetének alakulását a mérleg eszköz- és forrásoldalából számított mutatók jellemzik leginkább, melyet az alábbi táblázat mutat be.

**OROSHÁZA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
VAGYONI ÉS PÉNZÜGYI HELYZETÉNEK ELEMZÉSE**

MUTATÓ MEGNEVEZÉSE	ÖNKORMÁNYZAT ÖSSZESEN				
	2006. évi	2007. évi	2008. évi	2009. évi	2010. I. félévi
	állományi értékek alapján				
Befektetett eszközök aránya (%)	97,32	96,20	96,44	97,83	97,76
Forgóeszközök aránya (%)	2,68	3,80	3,56	2,17	2,24
Saját forrás aránya (%)	93,77	90,06	90,92	91,86	90,89
Adósság mértéke (%)	1,54	4,54	4,32	5,02	5,04
Likviditási gyorsráta (%)	49,08	87,77	110,38	18,47	17,18
Likviditási mutató (%)	50,86	46,91	49,79	26,44	26,42

Az adatokat értékelve megállapítható, hogy a vizsgált időszakban az eszközoldalból számított mutatóknál a befektetett eszközök aránya 95-97 %, míg a forgóeszközök aránya 3-5 % között mozgott, ill. a forrásoldalból a saját forrás aránya 2006-ban volt a legkedvezőbb önkormányzati szinten 93,77 %-kal.

Az adósság mértéke fokozatosan emelkedett, 5 % körüli értéket mutat a vizsgált időszak végére, de ez az érték még a gazdálkodás biztonságára, a pénzügyi egyensúly stabilitására utal.

A likviditási gyorsráta jelzi, hogy a rövid lejáratú hitelállománynak, a szállítókkal szembeni és az egyéb rövid lejáratú kötelezettségeknek a fedezetére mekkora forrás áll rendelkezésre a bankszámlán vagy készpénzben.

A likviditási mutató a teljes forgóeszköz állomány együttes összegét viszonyítja a hosszú és rövidlejáratú kötelezettségekhez, ez az önkormányzat fizetőképességét általánosan jellemző mutató. Megállapítható, hogy a mutató folyamatosan romlott a vizsgált időszakban, mely részben a pénzkészlet csökkenésével és a kötelezettségek növekedésével magyarázható.

Összességében megállapítható, hogy a város kielégítő pénzügyi státusszal rendelkezik, fizetési kötelezettségeinek általában határidőben eleget tud tenni, a város üzemeltetésével és fejlesztési feladataival kapcsolatos pénzügyi kötelezettségeket teljesítette, az önkormányzat intézményei működnek, a közalkalmazottak és a köztisztviselők fizetésüket mindig pontosan megkapják, a várost a pénzügyi intézetek a félév során hitelképesnek minősítették. Kockázatot az intézményhálózat működtetésében a Városi Kórház gazdálkodása jelenthet, ahol az ígért állami segítségnyújtás jelenthet hosszabb távon megoldást a likviditási nehézségek felszámolásában. Az önkormányzat számára elsősorban nem az éves tervezett adósságszolgálat jelent pénzügyi kockázatot, hanem az árfolyamkockázat. A pénzügyi változások több lépcsőben az árfolyamkockázat növekedését okozzák, amely hatása alapvetően a fejlesztési célú kötvényállományánál jelentkezik, amikor a kamatköltségeken azonnal érződik az árfolyamromlás hatása, év végén pedig az állomány ártértékelésekor okoz veszteséget. A 2010. évi kamatköltségek az év eleji viszonylag magas árfolyam alapján kerültek megállapításra, így nem várható, hogy törlesztési gondok keletkezzenek az év során.

IV. A 2010. költségvetési évet követő éveket terhelő kötelezettségek

A 2010. költségvetési évet követő éveket terhelő kötelezettségek a 4. számú melléklet 1. számú táblája mutatja be a fejlesztésekhez, beruházásokhoz igénybevett hosszú lejáratú hitelek és kötvénykibocsátás éves törlesztési és kamatfizetési kötelezettségét, illetve azokat a képviselő-testületi döntéssel elfogadott fejlesztéseket, beruházáshoz kapcsolódó kiadásokat, a támogatási szerződésekből eredő kötelezettségeket tartalmazza, amelyek a következő költségvetési években kötelezettséget jelentenek. A melléklet 2. számú táblája a Képviselő-testület által vállalt készfizető kezesség célját, összegét és időtartamát.

Orosháza, 2010. szeptember 3.

Németh Béla
polgármester